

Tösse skola
Skolvägen
662 98 Tösse

2010-05-19

Dnr 43-2009:3995

Skolbeslut för Grundskola

efter tillsyn av Tösse skola
i Åmåls kommun

Rektorn vid Tösse skola

Skolvägen

662 98 Tösse

Tillsyn i Tösse skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Tösse skola och Åmåls kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Av tillsynen framkommer att rektorn i högre utsträckning måste ta det ansvar som följer i rollen som rektor. För Tösse skola innebär detta att rektorn måste ta ett helhetsgrepp om det arbete som sker på skolan och som har att göra med uppföljning och analys av resultaten samt pedagogisk ledning.

Skolan saknar ett fungerande kvalitetsarbete och det är bland skolans personal inte känt i vilken utsträckning eleverna når målen i samtliga ämnen i sin utbildning. Uppföljning och analys av en skolas resultat är en förutsättning för ett fungerande utvecklingsarbete. Det underlag som en skola får fram genom sitt kvalitetsarbete ska anlägga riktningen på de åtgärder som sätts in för att uppnå bättre resultat.

Skolinspektionens bedömning, om att rektorn i högre utsträckning måste fungera som pedagogisk ledare, grundar sig på att han inte leder skolans pedagogiska utveckling i den utsträckning som krävs. På skolan förekommer sällan pedagogiska diskussioner och det saknas ett gemensamt synsätt kring hur de nationella målen ska nås. En förutsättning för ett pedagogiskt ledarskap är att rektorn inhämtar kunskap och följer upp lärarnas undervisning vilket inte sker i tillräcklig utsträckning.

Som en del i arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling ska individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen användas. Arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner måste förbättras. Skolans insatser för att stödja eleven i dennes fortsatta kunskapsutveckling ska framgå i de individuella utvecklingsplanerna, så är inte alltid fallet. Vid tidpunkten för tillsynen saknas skriftliga omdömen i alla ämnen. De skriftliga omdömena innehåller vidare lokala mål att uppnå som inte är förenliga med de nationella målen.

Skolans arbete med att förmedla målen med utbildningen till eleverna samt att möjliggöra för eleverna att ha inflytande över sin utbildning måste förbättras. Att eleverna har kännedom om målen för utbildningen är en förutsättning för att de ska kunna utöva ett verkligt inflytande över sitt lärande.

På Tösse skola finns ett målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling. Men arbetet dokumenteras inte i enlighet med författningen i en årlig plan mot kränkande behandling. Inte heller grundar sig arbetet på en kartläggning av skolans särskilda behov.

Flera av de brister som Skolinspektionen identifierat vid denna tillsyn föranledde även kritik vid den inspektion Skolverket gjorde år 2007. Det är anmärkningsvärt att kommunen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de påtalade bristerna.

Skolinspektionen har i tillsynen av Tösse skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Åtgärder behövs så att alla elever lägst når uppnåendemålen i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen och Kursplanerna).
- Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn måste i högre utsträckning inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § första stycket skollagen, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte ett sådant underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 6 §

grundskoleförordningen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling och 2 Rektors ansvar).

- Rektorns och lärarnas arbete för att klargöra mål och krav för eleverna måste förbättras (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Rektorn och lärarna måste förbättra arbetet med att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav (14a kap. 8 § skollagen).
- Skolan kartlägger inte behovet av modersmålsundervisning (2 kap. 9–13 §§ grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Åmåls kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Åmåls kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet.

I samband med uppföljningen av detta beslut ska en sammanställning av resultat i samtliga ämnen vid Tösse skola skickas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen förutsätter att rektorn och Åmåls kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Anna Wide och utredaren Agneta Kristensson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson

Enhetschef

Kristina Eklund

Utredare / Föredragare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för skola Tösse skola

Bilaga 1**Allmänt om tillsynen**

Skolinspektionen genomför tillsyn i Åmåls kommun under mars 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Tösse skola den 23 mars 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Tösse skola, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Tösse skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola årskurserna 1–6	80

Källa: Skolans rektor 2010-05-03

Tösse skola är belägen i byn Tösse och ligger några mil utanför Åmåls tätort. Skolan ingår i ett rektorsområde för vilket en rektor finns. Rektorn tillträdde hösten 2009. Till skolan kommer även elever från ett närliggande behandlingshem.

Tösse skola har åldersintegrerade klasser. Eleverna i årskurserna 4 och 5 utgör en klass. På skolan finns en förskoleklass vars lärare ingår i skolans arbetslag. Eleverna börjar efter årskurs 6 på Kristinebergsskolan i centrala Åmål.

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll för Tösse skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå mål att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5 och i matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
2 kap. 6 § grundskoleförordningen
Kursplanerna

Motivering:

Vid tillsynen framkommer att skolan inte kan redovisa elevernas måluppfyllelse vad gäller kunskaper i samtliga ämnen i årskurs 5 och i matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3. Det kunskapsresultat som redovisats för Skolinspektionen avser ett läsårs måluppfyllelse på de nationella ämnesproven i ämnena svenska, engelska och matematik i årskurs 5.

Tillsynen visar att åtgärder behövs inom områden som har betydelse för kunskapsresultaten. Skolan saknar en kvalitetsredovisning och kvalitetsarbetet brister då resultaten inte regelbundet följs upp, utvärderas och analyseras i syfte att säkerställa att rätt åtgärder sätts in för att öka måluppfyllelsen.

Se vidare under bristområdet Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering nedan.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

- Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket tredje meningen skollagen
Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag
Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer
Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorns pedagogiska ledarskap präglas inte av en sådan systematik att rektorn kan säkerställa att den pedagogiska verksamheten bedrivs med utgångspunkt i de nationella målen. Vid intervju med rektorn framkommer att han har idéer och metoder som utgår från Skolverkets verktyg BRUK för att utöva ett pedagogiskt ledarskap. Men det har av olika skäl, främst tidsmässiga, ännu inte realiserats i praktiken. Rektor och lärare berättar att det på skolan saknas pedagogiska diskussioner och ett gemensamt synsätt kring hur de nationella målen ska nås.

En förutsättning för att kunna leda det pedagogiska arbetet, så att det utgår från de nationella målen, är att rektorn inhämtar kunskap om och följa upp lärarnas undervisning. Se vidare under bristområdet Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering nedan.

Skolinspektionen noterar att vissa av målen som elevernas kunskapsutveckling mäts emot i de skriftliga omdömena saknar stöd i de nationella målen. Se vidare under bristområdet lärarnas bedömning och utvärdering nedan. Med detta som bakgrund vill Skolinspektionen betona vikten av att arbetet i skolan måste ske utifrån de nationella målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogiska ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

- Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningens krav

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner som också innehåller skriftliga omdömen. Individuella utvecklingsplaner ska enligt bestämmelserna vara framåtsyftande och innehålla en beskrivning av skolans insatser

för att stödja eleven i dennes fortsatta kunskapsutveckling. I de individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid en sådan beskrivning.

Vid tidpunkter för tillsynen saknas skriftliga omdömen i samtliga ämnen eleverna får undervisning i. Rektor och lärare berättar att arbetet är under utveckling och att alla elever under våren 2010 kommer få skriftliga omdömen i samtliga ämnen.

De skriftliga omdömena är av varierande kvalitet. Det ges i begränsad utsträckning en vägledning om var eleverna befinner sig i sin kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen. Vissa av de uppnåendemål elevernas kunskapsutveckling relateras till saknas det stöd för i de nationella målen. Som exempel på detta ska eleverna "ha med sig kläder och skor anpassade efter aktivitet och handduk för dusch" för att nå ett av målen i Idrott och hälsa. Det förekommer också uttryck som har med elevens personliga inställning till ämnet att göra vilket skrivningen: "Visar intresse för ämnet" är ett exempel på.

Se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16.)

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

- Rektorn måste i högre utsträckning inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket skollagen
Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorn har metoder för att följa upp lärarnas undervisning genom bland annat "pedagogiska ronder" i verksamheten men de har enligt såväl rektorn som lärarna inte genomförts i sådan utsträckning att rektorn kan sägas ha kunskap om hur lärarnas undervisning bedrivs. Rektorn har inte heller på annat sätt inhämtat kunskap för att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte ett sådant underlag för att nå de nationella målen

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Skolan upprättar ingen kvalitetsredovisning det senaste året och det saknas en samlad bild av elevernas kunskapsresultat. I intervjuer med lärare framkommer att de har vetskap om hur det går för de elever de själva undervisar men att elevernas utveckling och resultat i förhållande till de nationella målen inte dokumenteras eller redovisas på skolnivå. Det är således inte känt hur skolans resultat utvecklas över tid, i vilken utsträckning skolans elever når de nationella uppnåendemålen i årskurs 3 och 5 eller om det finns skillnad i måluppfyllelse mellan flickor och pojkar. Vid rektorns faktagranskning framkommer att skolan personal en gång per termin gör en genomgång av antalet elever som riskerar att inte nå målen. Rektorn framhåller vidare att det framöver kommer vara möjligt att ta fram en sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Skolinspektionen ser positivt på det arbete som skolan håller på att utveckla, och betonar vikten av att detta underlag används i syfte att utveckla skolans arbete så att alla elever får förutsättningar att nå uppnåendemålen för utbildningen.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang särskilt uppmärksamma rektorn på att i samband med uppföljning av detta beslut ska en sammanställning av resultat i samtliga ämnen vid Tösse skola skickas till Skolinspektionen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

- Rektorns och lärarnas arbete för att klargöra mål och krav för eleverna måste förbättras.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Vid intervjuer framkommer att det finns bland lärare på skolan exempel på att undervisningen kopplas till de nationella målen och där målen också är kända för eleverna. För samtliga elever är dock inte utbildningsmålen kända vilket medför att eleverna bland annat har svårt att förstå syftet med undervisningen. Rektor och lärare måste därför förbättra sitt arbete för att alla elever ska ges förutsättningar att få kunskap om utbildningens mål. När eleverna har vetskap om målen ökar deras möjlighet till inflytande över undervisningen. Se vidare under bristområdet Fokus på lärande och elevernas möjlighet till inflytande.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

- Rektorn och lärarna måste förbättra arbetet med att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att det generellt är läraren som bestämmer över undervisningens utformning. Elevernas inflytande inskränker sig till möjligheten att inom ramen för en, av läraren, fastställd planering påverka i vilken ordning arbetsmoment ska genomföras. Rektor och lärare måste utveckla former för att främja ett aktivt elevinflytande i undervisningen så att skolan i högre utsträckning präglas av demokratiska arbetsformer.

Elever och lärare beskriver att det system som finns med klassråd och elevråd ger förutsättningar för ett formellt elevinflytande.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

14a kap. skollagen 8 §

Motivering:

Tösse skolas plan mot kränkande behandling, benämnd som skolans likabehandlingsplan, uppfyller inte författningens krav. Inom ramen för skolans värdegrundsarbete genomför personal och elever åtgärder som syftar till att motverka kränkande behandling. Planen saknar dock en beskrivning av detta arbete och en beskrivning av hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Av tillsynen framkommer att skolans befintliga värdegrundsarbete inte heller grundar sig på en kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. En sådan kartläggning är nödvändig för att säkerställa att skolan arbetar med de områden som är i behov av förbättringar.

Se Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling och för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling (SKOLFS 2007:7)

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

- Skolan kartlägger inte behovet av modersmålsundervisning

Författningsstöd:

2 kap. 9–13 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Vid intervjuer framkommer att skolan inte kartlägger behovet av modersmålsundervisning för att erbjuda en sådan undervisning till de elever som har rätt till den. Detta medför att det på skolan kan finnas elever som har rätt till modersmålsundervisning men som inte erbjuds att delta.